

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(activitatea concertată în asigurări)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Autorul proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (activitatea concertată în asigurări) (în continuare – proiect) este Banca Națională a Moldovei (BNM / Banca Națională). Totodată, în conformitate cu pct. 45 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 610/2018, proiectul este promovat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul a fost elaborat în vederea consolidării sectorului de asigurări prin asigurarea funcționalității mecanismelor conexe activității concertate desfășurată în cadrul societăților de asigurare sau de reasigurare.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

La data de 01.01.2023 a intrat în vigoare Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, care a transpus parțial Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare, iar ulterior au fost aprobate mai multe acte normative subordonate acestei legi, inclusiv Regulamentul privind participațiile calificate în capitalul social al societăților de asigurare sau de reasigurare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 22/3/2023. În procesul aplicării cadrului normativ, raportat la situația societăților de asigurare sau de reasigurare în materie de acționariat, au fost identificate mai multe neclarități și deficiențe practice care reclamă ajustarea acestuia. Modificările propuse vin să asigure stabilitatea, buna funcționare și viabilitatea sistemului de asigurări al Republicii Moldova, prin formarea unui acționariat care să ofere certitudinea asigurării unei gestiuni prudente și sănătoase în cadrul fiecărei societăți de asigurare sau de reasigurare, examinarea situației de facto și monitorizarea conformării la cerințele normative de către acționari pe tot parcursul existenței unei societăți de asigurare sau de reasigurare, precum și circumscrierea măsurilor ce pot fi aplicate de autoritatea de supraveghere, pentru a asigura respectarea prevederilor legale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul include modificarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare și modificarea Codului civil al Republicii Moldova.

Principalele elemente de noutate aduse în raport cu Legea nr. 92/2022, vizează următoarele:

1. Completarea cu noțiuni-cheie – „deținător/dobânditor indirect”; „dobânditor”; „filială”; „persoană”; „persoane care acționează în mod concertat”, și modificarea noțiunilor „achiziție propusă”; „beneficiar efectiv”; „control”; „participație calificată”; „persoane cu funcții de conducere” și „societate-mamă”. Necesitatea intervenției este de a crea unui cadru normativ cert, precum și de a intermedia procesul de restructurare a cadrului juridic al acționariatului.
2. Precizarea și completarea situațiilor când este obligatorie obținerea avizului prealabil al autorității de supraveghere până la achiziționarea/dobândirea acțiunilor unei societăți de asigurare sau de reasigurare (art. 30 alin. (1)). În condițiile proiectului, pe lângă cazul achiziționării unei participații calificate ori majorării acesteia, astfel încât proporția drepturilor sale de vot sau a participației să atingă sau să depășească nivelul de 20%, 33% sau 50% ori astfel încât societatea de asigurare sau de reasigurare să devină o filială a sa; obligația de obținere a avizului prealabil intervine și în cazul oricărei intenții de dobândire a deținerii într-o societate de asigurare sau de

reasigurare în raport cu care au devenit incidente prevederile în materie de suspendare a unor drepturi atribuite acționarilor (art. 30 alin. (2)), precum și prevederile privind obligația înstrăinării acțiunilor deținătorilor de participații calificate, după retragerea avizului prealabil (art. 31³ alin. (3)). Adicional, obligația privind obținerea unui aviz prealabil intervine în cazul când o persoană juridică intenționează să primească ca aport la capitalul său social acțiuni ale societății de asigurare sau de reasigurare, cât și pentru cazurile de constituire a participației calificate în calitate de obiect al gajului (cu referire la constituirea în calitate de obiect al gajului - modificare operată la art. 676 alin. (6) din Codul civil al Republica Moldova).

3. Precizarea etapelor procedurii de solicitare a avizului prealabil, precum și completarea art. 31 din Legea nr. 92/2022 cu condiții exprese când autoritatea de supraveghere eliberează avizul prealabil (alin. (1²)): convingerea autorității de supraveghere în raport cu soliditatea financiară a achizitorului potențial; lipsa unei stratificări excesive a acționariatului; plenitudinea și lipsa erorilor în documentele și informațiile furnizate; lipsa suspiciunilor că beneficiarul efectiv al achiziției propuse ar fi o altă persoană decât cea declarată acesteia în cadrul solicitării.
4. Introducerea unui mecanism funcțional de exceptare de la obligația de solicitare în prealabil a avizului, atunci când, în virtutea unor circumstanțe obiective, persoanele devin acționari ai societății de asigurare sau de reasigurare. Respectiv, proiectul vine să detalieze pașii pe care acționarii în cauză urmează să le întreprindă, iar circumstanțele obiective care vor conduce la aplicarea prevederii enunțate din lege, vor constitui obiectul reglementării prin intermediul actelor normative ale autorității de supraveghere (art. 30¹).
5. Completarea cu prevederi care se referă la notificările înstrăinării sau reducerii participației calificate (art. 31¹), precum și informările subsecvente (art. 31²) în concordanță cu principiul transparenței, cum ar fi: obligația societății de asigurare sau de reasigurare de informare a autorității de supraveghere despre orice achiziție, înstrăinare sau dobândire care a avut loc fără respectarea Legii nr. 92/2022 și a actelor normative ale autorității de supraveghere. Obiectivul prevederilor introduse rezidă în facilitarea urmăririi schimbărilor în structura acționariatului societăților de asigurare sau de reasigurare, precum și intervenția promptă în cazurile când cadrul normativ în materie de acționariat nu este respectat.
6. Delimitarea sferei persoanelor ce nu pot avea calitatea de acționar – persoanele rezidente în jurisdicțiile ce nu implementează standardele internaționale de transparență (având în vedere că situarea persoanelor în acele zone nu pot asigura autorității de supraveghere posibilitatea de a-și îndeplini misiunea), în vederea protejării integrității sistemului de asigurări și neadmiterii pătrunderii, în acționariatul societăților de asigurare sau de reasigurare, a unor persoane care pot exercita o influență nocivă asupra politicilor, strategiilor, a activității și interacțiunii societăților de asigurare sau de reasigurare în interiorul sistemului de asigurări. Respectiv, proiectul stabilește interdicția de achiziționare/dobândire a deținerii într-o societate de asigurare sau de reasigurare, în cazul persoanelor rezidente în jurisdicțiile ce nu implementează standardele internaționale de transparență (art. 30 alin. (8)). În cazul când persoana rezidentă în jurisdicția ce nu implementează standardele internaționale de transparență posedă, direct sau indirect, o deținere într-o societate de asigurare sau de reasigurare, proiectul prevede obligația înstrăinării deținerii în decurs de 3 luni de la data la care această jurisdicție a fost calificată ca jurisdicție ce nu implementează standardele internaționale de transparență (art. 29 alin. (6) și alin. (7)).
7. Atribuirea mandatului autorității de supraveghere de reglementare a modalității de determinare a drepturilor de vot (art. 30 alin. (7)), în contextul determinării mărimii unei participații calificate în capitalul social al societății de asigurare sau de reasigurare.
8. Completarea Legii nr. 92/2022 cu prevederi specifice care țin de lista acționarilor cu drept de participare la adunarea generală a acționarilor, cum ar fi obligația și termenul de prezentare a listei către autoritatea de supraveghere în vederea obținerii opiniei scrise; detalieri speciale privind conținutul acesteia; consecințele lipsei opiniei scrise a autorității de supraveghere (art. 31⁶).

9. Detalierea prevederilor privind cooperarea autorității de supraveghere, prin introducerea normelor aplicabile colaborării în cadrul evaluării achizitorului potențial (art. 31⁷).
10. O măsură adițională, corelată cu normele descrise supra, constituie atribuirea autorității de supraveghere a pârghiilor necesare pentru situațiile când o persoană se face vinovată de încălcarea prevederilor în materie de acționariat ale Legii nr. 92/2022 (art. 122 alin. (1¹)).
11. Subsecvent, proiectul are drept obiectiv eliminarea unor inexactități din conținutul Legii nr. 92/2022, și ajustarea la noua structură a cadrului normativ în materie de acționariat, deex.: art. 80 alin. (5) lit. a); art. 81 alin. (4); art. 119 alin. (5) lit. a).

Cadrul juridic astfel creat va permite consolidarea mecanismelor de urmărire a calității acționariatului din sistemul de asigurări, a schimbărilor neautorizate în structura acestuia, intervenția promptă a autorității de supraveghere și aplicarea instrumentelor corespunzătoare, având ca finalitate transparentizarea structurii de proprietate, consolidarea guvernantei corporative, evitarea instabilității, a riscurilor și a perturbărilor în sistemul de asigurări.

Adițional, în vederea asigurării unei încadrări eficiente și optime a cadrului normativ în materie de acționariat în raport cu raporturile juridice născute în temeiul vechilor reglementări, proiectul conține dispoziții tranzitorii destinate acționarilor care desfășoară activitate concertată fără avizul prealabil al autorității de supraveghere. Potrivit dispozițiilor tranzitorii, achiziția sau deținerea unei participații calificate fără avizul prealabil al Băncii Naționale a Moldovei, prin activitatea concertată desfășurată până la data intrării în vigoare a legii, constituie o achiziție sau deținere a unei participații calificate în circumstanțe obiective. Corespunzător, aceste persoane urmează să informeze Banca Națională privind achiziția sau deținerea unei participații calificate prin activitate concertată și să solicite avizul prealabil al Băncii Naționale.

Consecvent, acționarii vizați sunt încadrați în regimul juridic aplicabil art. 30¹, care include etapele necesare a fi respectate de către persoanele care în virtutea circumstanțelor obiective au devenit acționari ai societăților de asigurare sau de reasigurare. Prin prisma regimului juridic al tranziției, data achiziției se va considera data intrării în vigoare a legii de modificare.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Având în vedere că mecanismului aplicabil în sectorul bancar a demonstrat eficiență, obiectivele normelor asigurând aplicarea unor soluții viabile diferitor situații în materie de acționariat, la elaborarea proiectului s-a optat pentru utilizarea modelul normelor similare statuate în Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil. Proiectul nu are impact asupra sectorului public.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul nu expune statul (bugetul public național și bugetul BNM) la alocări (suplimentare) de resurse financiare.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Elaborarea proiectului este condiționată de necesitatea consolidării cadrului normativ în materie de acționariat și stabilire a unor norme precise aferente activității concertate în sectorul de asigurări.

Ca urmare a implementării mecanismelor propuse și eliminării inexactităților la nivel legislativ, se estimează că va crește stabilitatea societăților de asigurare sau de reasigurare și siguranța exercitării conforme a calității de acționar în condițiile legislației aplicabile, fapt ce va avea urmări asupra stabilității sectorului de asigurări în ansamblu al Republicii Moldova.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prelucrarea datelor cu caracter personal obținute de către BNM se va realiza în conformitate cu prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

Totodată, potrivit art.5 alin.(2) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Banca Națională are dreptul de a prelucra datele cu caracter personal obținute în exercitarea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege fără consimțământul subiecților datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul vizează modificarea legislației privind sectorului de asigurări în vederea asigurării funcționalității mecanismelor conexe activității concertate desfășurată în cadrul societăților de asigurare sau de reasigurare, în corespundere cu prevederile Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 335 din 17 decembrie 2009.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor și pe portalul particip.gov.md și poate fi accesat la următorul link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-activitatea-concertata-in-asigurari/14722>.

În conformitate cu art. 32 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (activitatea concertată în asigurări) va fi remis spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și va fi supus consultărilor publice, iar în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi plasat pe pagina web oficială Ministerului Finanțelor și portalul particip.gov.md.

7. Concluziile expertizelor

Conform art. 35 alin. (2), art.36 alin.(5) și art. 37 alin. (5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul urmează a fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, expertizei anticorupție și expertizei juridice.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul a fost elaborat în corespundere cu dispozițiile legale și are drept obiectiv modificarea cadrului normativ existent în materie de acționariat al societăților de asigurare sau de reasigurare. Implementarea prevederilor proiectului necesită, cel puțin, modificarea următoarelor acte normative: Hotărârea CNPF nr. 22/3/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind participațiile calificate în capitalul social al societăților de asigurare sau de reasigurare; Hotărârea CNPF nr. 42/5/2016 cu privire la aprobarea Listei jurisdicțiilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență și cu un grad sporit de risc, cât și elaborarea reglementărilor corespunzătoare cu privire la calculul drepturilor de vot și înregistrarea transferului dreptului de proprietate asupra acțiunilor.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Proiectul include un termen de 3 luni de la data publicării legii adoptate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, acest termen fiind determinat de necesitatea aprobării/modificării cadrului normativ secundar în materie de acționariat.

Secretară de Stat

Cristina IXARI